

Prof. Jeffrey D. Sachs

Jeffrey D. Sachs, Columbia Üniversitesi'nde Sürdürülebilir Kalkınma Profesörü, Sağlık Politikası ve Yönetimi Profesörü ve Dünya Enstitüsü Direktörüdür. Ayrıca Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne Milenyum Kalkınma Hedefleri konusunda Özel Danışmanlık yapmaktadır.

Terör misillemesine son verme

Son saldırılar “terör misillemesi” olarak anlaşılmalıdır ki, bu da ABD'nin ve Avrupa'nın hükümetleri devirmek ve Batı'nın menfaatlerine uygun rejimler kurmak için Orta Doğu, Kuzey Afrika, Afrika Boynuzu ile Orta Asya çapında defalarca yürüttüğü gizli veya açık askeri operasyonların istenmeyen tüyler ürpertici bir sonucu.

Ister bir Rus uçağının Sina'da düşürülerek 224 sivil yolcunun öldürülmesi, ister 129 masum cana mal olan korkunç Paris katliamı, isterse 102 barış eylemcisinin öldürüldüğü Ankara'daki trajik bombalama olayı olsun, sivillere yapılan terörist saldırılar insanlık suçu. Bunların failleri (bu durumda, İslam Devleti/ISIS) durdurulmalı. Bunu başarmak için ise bu amansız cihatçılar şebekesinin köklerinin iyice anlaşılması gerekiyor.

ISIS'in geliştirdiği koşulları oluşturmada Batı'nın, özellikle de ABD'nin önemli sorumluluğu var. Bu nedenle, ABD'nin ve Avrupa'nın Orta Doğu'ya karşı yürüttüğü politikada yapılacakları bir değişiklik terörün daha da yayılma riskini azaltabilir.

Son saldırılar “terör misillemesi” olarak anlaşılmalıdır ki, bu da ABD'nin ve Avrupa'nın hükümetleri devirmek ve Batı'nın menfaatlerine uygun rejimler kurmak için Orta Doğu, Kuzey Afrika, Afrika Boynuzu ve Orta Asya çapında defalarca yürüttüğü gizli veya açık askeri operasyonlarının istenmeyen tüyler ürpertici bir sonucu. Bu operasyonlar, sadece hedeflenen bölgelerde istikrarı bozarak büyük acılara yol açmakla kalmadı; aynı zamanda ABD, Avrupa Birliği (AB), Rusya ve Orta Doğu'da yaşayan halkı da büyük bir terör riski altına soktu.

ISIS'in yükselişinin gerçek tarihi

Usame bin Ladin'in, El Kaide'nin veya Irak ve Suriye'de ISIS'in yükselişinin gerçek tarihi insanlara hiçbir zaman doğru olarak anlatılmadı. CIA 1979'dan itibaren Sünni gençleri Afganistan'da Sovyetler Birliği ile savaşmak üzere seferber etti, askere aldı, eğitti ve silahlandırdı. CIA gavur Sovyetleri Afganistan'dan at-

Orta Doğu'da ve dünyada daha istikrarlı bir gelecek inşa etmenin gerçek anahtarı hem bölgenin kendisi hem de tüm dünya tarafından finanse edilen bir eğitim, sağlık, yenilenebilir enerji, tarım ve altyapı yatırımları dalgasıdır.

mak için seferber olmuş çok uluslu bir Sünni savaş gücü olan Mücahitleri oluşturmak amacıyla daha çok Müslüman halktan (Avrupa'dakiler dâhil) asker topladı. Varlıklı bir Suudi aileden gelen Bin Ladin bu operasyona önderlik etmek ve maddi destek üzere getirildi. Bu şekilde, varlıklı bir Suudi ailesi aracılığıyla sağlanan uydurma fonlardan ve yerel kaçakçılık ile uyuşturucu ticaretinden elde edilen gelirden yararlanma CIA operasyonlarının tipik özelliği idi.

Cihadın temel vizyonunu, İslam topraklarının (Dar-ül İslam) yabancıardan korunması olarak tanıtan CIA, evlerinden alınmış ve savaşmak için beslenmiş binlerce genç adamdan kaşarlanmış bir savaş gücü oluşturdu. İşte bugün hâlâ ISIS dâhil Sünni cihatçı isyanların temelini oluşturan da bu ilk savaş gücü ve bunu motive eden bu ideoloji. Cihatçıların baştaki hedefi Sovyetler Birliği iken, bugün bu "gavurlara" ABD, Avrupa (özellikle Fransa ve İngiltere) ile Rusya da dâhil oldu.

1980'lerin sonunda, Sovyetlerin Afganistan'dan çekilmesiyle beraber, Mücahitlerin bazı unsurları şekil değiştirerek, Bin Ladin ve CIA tarafından Mücahitler için Afganistan'da kurulan askeri tesislere ve eğitim alanlarına atfen, Arapça "üs" anlamındaki El Kaide oldu. Sovyetlerin geri çekilmesinden sonra, El Kaide terimi de belli bir askeri üs anlamından çıkarak cihatçı faaliyetlerin organizasyon üssü anlamına büründü.

ABD'ye karşı misilleme, ABD'nin İslam'ın doğduğu ve en kutsal şehirlerin bulunduğu Suudi Arabistan başta olmak üzere Dar-ül İslam'daki askeri üslerini oluşturup genişlettiği 1990 yılında birinci Körfez Savaşı'yla başladı. ABD'nin askeri varlığını bu şekilde genişletmesi, CIA'nin beslemek için büyük çaba gösterdiği temel cihatçı ideolojinin nefretini çekmişti.

Amerika'nın 2003'te Irak'a sebepsizce savaş açmasıyla beraber şeytanlar da zincirlerinden kurtuldu. Savaşın zaten CIA'nın yalanlarına dayanılarak başlatılmış olmasının yanı sıra, ayrıca amaçlanan şey de ABD'ye boyun eğecek ve Sünni cihatçılar ile silahlanmaya hazır çok sayıdaki Sünni Iraklı'nın nefretini çekecek, Şii liderliğinde bir rejim oluşturmaktır. Yakın zamanda, ABD, Fransa ve İngiltere Libya'da El Kaddafi'yi devirdi. ABD, Mısırlı generallerle beraber çalışarak seçilmiş Müslüman Kardeşler Hükümeti'ni kovdu. Suriye'de Cumhurbaşkanı Beşar el Esad'ın

2011 yılında barışçı halk protestolarını şiddetle bastırmasının ardından ABD, Suudi Arabistan, Türkiye ve bölgedeki diğer müttefikler ülkeyi bir kaos ve şiddet sarmalının içine çeken askeri isyanın kışkırtılmasına yardımcı oldu.

Şiddet yanlısı cihatçıları yenmenin üç adımı

ISIS'i ve diğer şiddet yanlısı cihatçıları yenmek için üç adımı atılması gerekir. Birincisi, ABD Başkanı Barack Obama, CIA'nın örtülü operasyonlarının fişini çekmeli. CIA'nın istikrar bozan gizli bir ordu olarak kullanılması, kurumun gizlilik kisvesi altında halktan tamamen saklanmış uzun ve trajik bir başarısızlık geçmişine dayanır. CIA'nın yol açtığı kargaşa sona erdirilirse bugünkü terörizmi besleyen istikrarsızlık, şiddet ve Batı karşıtı nefret de durdurulabilir.

İkincisi, ABD, Rusya ve Birleşmiş Milletler (BM) Güvenlik Konseyi'nin diğer daimi üyeleri kendi sürtüşmelerini hemen bırakmalı ve Suriye'de barış için bir çerçeve oluşturmalı. Ayrıca, ISIS'e karşı yapılacak askeri eylemler ancak BM Güvenlik Konseyinin desteği ve meşruiyetiyle başarılı olabilir.

BM çerçevesine ABD, Suudi Arabistan ve Türkiye'nin Esad'a karşı yürüttüğü isyanın hemen sona erdirilmesi; Suriye'de ateşkes ilan edilmesi; ISIS'le yüzleşmek üzere ABD yönetiminde bir askeri kuvvet oluşturulması; Suriye'de ABD'nin değil, BM tarafında şiddet içermeyen siyasi bir yeniden yapılanmayı destekleyecek fikir birliğinin kabul edildiği politik geçişin sağlanması gerekir.

Son olarak, bölgedeki istikrarsızlığa uzun vadeli çözüm getirecek şeyin sürdürülebilir kalkınma olduğu unutulmamalı. Orta Doğu'nun tamamı sadece savaşlarla değil, aynı zamanda derinleşen kalkınma fiyaskolarıyla çevrili: giderek artan içme suyu gerilimi, çölleşme, gençler arasında yüksek işsizlik oranı, kötü eğitim sistemleri ve diğer ciddi ablukalar.

Savaşların, özellikle de CIA destekli, Batı liderliğindeki savaşların artması hiçbir şeyi çözmez. Tersine, Orta Doğu'da ve dünyada daha istikrarlı bir gelecek inşa etmenin gerçek anahtarı; hem bölgenin kendisi hem de tüm dünya tarafından finanse edilen eğitim, sağlık, yenilenebilir enerji, tarım ve altyapı yatırımları dalgası olur.